

HATÁRÓR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZÁM, ahova a lapszemle
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Védekezés az élelmiszer- uzsora ellen.

Az élelmiszer-uzsora nálunk Ujvidéken ép úgy divik és uton-utfélen jogos panaszokra nyújt okot, mint Budapesten; azonban azzal a különbséggel, hogy míg a fővárosban drága pénzért legalább és általában jó élelmiszert lehet kapni, Ujvidéken legtöbbször csak selejtes holmit kapunk, mert a legjobb élelmiszerek rendszeresen Budapestre, vagy még tovább szállíthatnak. E nyavalyák szörnyűségein való kesergés oly annyira általános, hogy nem lehet eléggé sokszor panasz tárgyává tenni s tollunk hegyére venni, bár tudjuk, hogy minden eddigi panasz hatástalan maradt, mert nincs, aki a köz érdekével igazán törődne — nem csak szóval, ígéretekkel, de tettekkel.

Most is csak azért vesszük újból tollunk hegyére ezt a hálátlan témát, mivel egy prospektus alapján oly példára tudunk rá mutatni, melynek követése itt is üdvös és nagy eredményeket tudna elérni. Kaposvár városa adja ezt a megszívlelésre és követésre méltó példát, melynek piacán ép oly átkos drágasági viszonyok uralkodtak kevéssel ezelőttig, mint Ujvidéken s a kaposvári *élelmiszeri szövetkezet* prospektusa adja meg a módot és eszközöket, hogyan lehet üdvös változást elérni s az általános élelmiszer-drágaságot legalább némileg enyhíteni.

A kaposvári élelmiszeri szövetkezet körlevele ugyanis elmondja, hogy az ottani piac fokozódó drágasága ellen hiába panaszkodtak, hiába kérték a hatóság közbelépését, míg azután a *társadalom gazdasági szerveződése* adott csak merészebb és sikerrel kecsegtető lendülést. A vármegyei gazdasági egyesület ugyanis agilis mozgalmat indított egy *élelmiszeri szövetkezet* alakítása érdekében, hogy a termelők és kofák tulkapásai ellen kellő védelmet találjanak a fogyasztók.

A megindított mozgalomnak megvolt a kívánt sikere: megalakult a szövetkezet, mely egyszerre nagy felfordulást idézett elő a piacon, a hol a megrémült kofák csakhamar, észnélkül szállították le áraikat a veszedelmes konkurrens következtében.

Kaposvár megmutatta a példát, amelyet követni lehetne és kellene Ujvidéken is, annál inkább, mivel a siker itt sem maradna el. Gazdasági egylete Ujvidéknek nincs, tehát a városi hatóságnak kellene kezébe venni a dolgot s ha tudtak nem egy helyen városi mézárszések felállításával enyhíteni a

hus drágaságán, miért ne lehetne városi élelmiszeri szövetkezetet alakítani, amelynek a legszükségesebb élelmiszerek beszerzésével és eladásával kellene foglalkoznia.

A vállalkozást bizonyára siker korozná s nemcsak a lakosság jutna olcsóbb áron az élelmiszerekhez, de a város is új jövedelmi forrásra tenne szert.

A piaci árak az élelmiszeri szövetkezet, élelmiszeri árucarnok megalakulása után biztosan hanyatt-homlok alászállának, de a város közönségének akkor már kötelessége lenne a városi kezelésben levő árusítást támogatni, hisz a szövetkezet mindenben a legjobb minőségű élelmiszereket vásárolná, mert a bevásárlásait tömegesen eszközli s így árai a piaci áraknál jelentékenyen kisebbek lennének.

A kofák és az itthelyi piacon vagyonosodó külföldi szállítók nemcsak leszorítják a termelők által piacra hozott termények árát és értékét, de összefogva a piaci árakat egyre magasabbra fokozzák s ha a szövetkezet megalakul, e versenytárs minden esetre egyszerre riadalmat támasztana a piac uszorsái között, akik csakhamar észbe kapnának s horribilis áraikat leszállítanák.

A kaposváriak kitünően bevált példáját a legmelegebben ajánljuk a város vezetőségének, de az érdekelt nagyközönségnek is figyelmébe. Az eszme üdvös, váltsuk valóra!

A szegedi kereskedelmi és iparkamara

E hó 18-án teljes ülést tartott Szarvady Lajos kamarai elnök vezetése mellett.

Az ülés kegyeletos aktussal kezdődött. Jelentést tett az elnök Perjessy László kamarai titkárnak július 3-án történt elhalálzásáról s hosszabb, mély érzéstől áthatott emlékbeszédben méltatta a kiváló férfi elvéülhetetlen érdemeit. Utána Szabó Gyula másodtitkár a kamara tisztikarának kegyeletét tolmácsolta s előterjesztette az elnökség javaslatát, melynek alapján elhatározta a kamara, hogy az elhunyt titkár kiváló érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti, erről a gyászoló családot külön értesíti, Perjessy László arcképét az ülésteremben elhelyezi, a végtisztesség költségeit a kamara sajátjából fedezi s illő összeggel hozzájárul annak idején Perjessy László méltó síremlékének költségeihez. Végül köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a gyászeset alkalmával részvétüket nyilvánították.

Az ülés ezután a napirendre tért át, melynek tárgyait Szabó Gyula másodtitkár adta elő.

Az elnöki jelentések közt mindenekelőtt tudatta az elnökség, hogy a kereskedelemügyi miniszterium vezetésében változás állott be, mely alkalomból a kamara sürgönyileg üdvözölte Harkányi János báró minisztert.

Beszámolt ezután az elnök több közérdekű miniszteri rendelkezésről, felterjesztésre adott válaszlól és ezek után a kamarai iroda működéséről szóló jelentést vette tudomásul a teljes ülés.

A rendes tárgysorozat rendjén véleményt szolgáltatott a kamara a gyógyszerészek illatszer árusítási joga ügyében, Hódság, Tömörkény és Ujpalánka községek vásár kérelme tárgyában, támogatta a kamara az Ausztriával és Németországgal létesítendő távirat-levél forgalom ügyében az aradi kamara által tett felterjesztést, állást foglalt azon mozgalom mellett, mely a kereskedelmi társulások formáit egy, korlátolt felelősségű új társulási mód törvénybe iktatásával kívánna bővíteni, pártolta a beszercebányai kamara felterjesztését, hogy a bélyeghiány miatt megleletezett üzleti könyvek ne legyenek lefoglalhatók, véleményt szolgáltatott több végeladás kérés ügyben s elhatározta a kamara, hogy teljes odaadással támogatja a Vámpolitikai Központ azon igyekezetét, melylyel Magyarország húsfogyasztási igényeinek mértékét kívánja statisztikai adatok beszerzésével megállapítani, hogy ezek tanulságai a vámszerződések előkészítésénél felhasználhatók legyenek.

Végül folyó ügyeket és segélykéréseket intézett el a kamara s hat, különböző célu ösztöndíjra ejtette meg a jelöléseket.

Tanügy.

Iskolai Értesítők.

IV.

A felső kereskedelmi iskola és vele kapcsolatos áll. női kereskedelmi szaktanfolyam Értesítője, Niedermayer Gyula igazgató szerkesztésében bevezetésül a tanári kart mutatja be, mely az igazgatóból, 5 rendes tanárból, 5 hitoktatóból s egy iskolaorvosból állott. A II. fejezet a jövő tanévben használandó tankönyvek jegyzékét foglalja magában, mit az intézet történetére vonatkozó adatok követnek. A tanulók magaviselete a nagyobb részről panaszra nem adott okot, de egyes tanulókkal szemben a rendszabályok teljes szigorával kellett fellépni

A tanulók egészségi állapota, mert több tanuló hosszabb ideig tartó betegségbe esett, nem volt kedvező. Ujítás számba megy, hogy a kultusz-miniszter részéről ez évben először nevezetett ki iskolaorvos, még pedig Dr. Gruby Rezső személyében. Az ifjusági könyvtár 121 beirt tanuló közül 93 vette igénybe, akik összesen 1715 kötetet olvastak, úgy hogy 1--1 tanuló átlag 14 kötetet olvasott. Segélyben 27 tanuló részesült, akik 121 db könyvet kaptak használatra 340 kor. értékben. Az adatok c. fejezet egy alapító levelet is közöl Deymek Ferdinánd volt takarékpénztári könyvelőnek még 1885-ben tett 200 forintos alapítványáról, mely összegből a központi állampénztár 400 k. névértékű 4% koronajáradék kötvényt vásárolt s a fennmaradt 28 k. 7 f. készpénz addig lesz tőkésítendő, míg abból egy újabb 100 k. névért. kötvény vásárolható. Iskolai ünnepélyek a tanévet megnyitó és évzáró ünnepélyeken kívül Erzsébet emlékére, továbbá márc. 15-én és ápr. 11-én tartattak. Rendkívüli tantárgyak voltak a gépirás, gyorsírás és heti 1—1 órában a tanóra.

Az érettségi vizsgálat írásbeli tételeit tartalmazó fejezetet a tanulók névjegyzéke osztályonként, majd a jövő tanévre vonatkozó Értesítés követi. A statisztikai adatok szerint beiratkozott összesen 121 tanuló, még pedig 47 az alsó, 46 a középső és 28 a felsőbe; év közben kimaradt 15 s a tanév végén maradt tanulók száma 105, kik közül 32 r. kath., 2 g. kath., 13 g. kel., 7 ág. ev., 6 ref., 45 izr.; anyanyelv szerint 63 magyar, 25 német, 2 tót, 14 horvát-szerb, 1 egyéb. Az osztályozott 105 tanuló közül jeles 1, jó 20, elégséges rendű 46 s így megfelelt 65 (64%), elégtelen, még pedig 1 tárgyból 1, 2 tárgyból 15, több tárgyból 22, tehát meg nem felelt 38 (36%). Magaviseletből jó 67, szabályszerű 33, kevésbé szabályszerű 5.

Ösztöndíjat 3 tanuló élvezett összesen 1180 k. értékben. Jutalmat 16 tanuló kapott, még pedig 8 tanuló alapítványok kamataiból összesen 102 k., 8 tanuló egyesek adományaiból 120 k. értékben és 4 tanuló könyveket.

Az utolsó fejezet az 1912—13. tanévtől kezdve állami női kereskedelmi szaktanfolyammá átszervezett — eddig női kereskedelmi szaktanfolyam címén fenállott — tanfolyam új szervezését közli, valamint a beiratkozott 33 tanuló névsorát, kik közül 30 tett vizsgálatot, mindannyian sikerrel.

Munkásnő-otthonok.

Amikor Bezerédj Pálnak, a fölmivelségi miniszterhez intézett s hozzánk beküldött jelentését lapozgatjuk, meghatottan gondolunk arra a szerény kis selyemhernyóra, amelyet Rafael, vagy egyik tanítványa rajzolt s amely az urbinói herceg jóvoltából került a vatikáni könyvtárba. Nem foglalt el az országban senkitől semmi földet, sőt nyomában országutaink a szederfák százezeivel népesedtek be. 1879-ben a tenyésztők 7400 korona keresethez jutottak, 1912-ben pedig már 4.117,857 korona jövedelmet jelentett a selyemhernyó Magyarország fölmivelő népe éppen legszerényebb rétegének. Már 1912. évi júniusban fizették ki (1880 óta) a századik millió koronát a selyemtenyésztőknek.

A selyemfonál legombolítása nem nehéz testi munka, de nagy figyelmet és gyakorlottságot igényel és éppen ezért selyemfonóáinkban nehézséget okozott az állandó képzett munkások hiánya. Időbelileg körülbelül összeesett ezekkel a nehézségekkel az a tervbe vett intézkedés, hogy az állam ezentúl csak 12 éves

korukig gondoskodik az elhagyott gyermekekről, aminek következtében évente mintegy négyezer 13 éves gyermek kerül ki a menhelyekből. A fiúk, mint tanoncok még csak elhelyezkednek valahogy, de mi lesz a leányokkal ezen rájuk nézve éppen a legfontosabb életkorban!? Szerencsésen oldották meg a kérdést a selyemfonódák mellett épített munkásnő otthonok által. A tolnai otthon 120 leány befogadására 130,000 koronára került, a győri otthon 240 leány számára 200,000 koronára, a komáromi egyelőre 60, később szintén 240 leány számára rendezték be, sőt Lugoson, Ujvidéken, Pancsován és Mohácscon is terveznek hasonló otthonot az ottani fonódnaknál. A gyermekmenhelyeken kívül a Liga, az árvaszék és még magánosok is küldenek gyermekeket az otthonba.

A jelentésből látjuk és bárki személyesen is meggyőződhetik róla, hogy a leányok étkezése kitünő, testsúlyuk normálisan gyarapszik, a tisztaságra nagy súlyt fektetnek, a gyermekeket ismétlő oktatásban és énektanításban is részesítik és őket felváltva a konyhában is alkalmazzzák. A munkás leányok keresetéből napi 40 fillért ellátásuk részben való fedezésére fordítanak, keresetük egyéb részét postatakarékpénztárban helyezik el számukra, ami évente átlag 200 koronát tesz ki fejenként úgy, hogy már 4—5 év után körülbelül 1000 korona a megtakarított pénzüik és így könnyen mehetnek férjhez, amit különben kiházasítási alapítványok is elősegítenek.

Az ellátás többi részét a gyári üzem fedezi, minek ellenében a város kárpótlást nyer abban, hogy állandó és jól kitanítható munkakerőhöz jut. Maga az állam sem az ellátáshoz semmivel nem járul, csupán most kezdetben az épületet bocsátja rendelkezésükre.

Az elhagyott gyermekeknek ilyképpen bérfizetéssel járó munkára való alkalmazása nemcsak az államot, községet stb. szabadítja fel jelentékeny anyagi áldozatok alól, hanem magukban a gyermekekben is komoly erkölcsi erőket fejlesztett ki azáltal, hogy érzik, miszerint senki kegyelemkenyerére nem szorultak.

A jelentés igen komoly aggodalmat keltő jelenségre is felhívja a közvélemény figyelmét. Szerinte most országwide szerveznek otthonokat anélkül, hogy azokban a munkásnők érdekei kellőképpen meg lennének védve és sürgeti, hogy az állam ezekben az otthonokban — miután a jelenlegi törvényes intézkedések egyáltalán nem alkalmasak arra — külön törvénnyel biztosítsa a munkásotthonokban a gyermekvédelmet. Ha azokra a szomorú külföldi példákra gondolunk, amelyek bebizonyították azt, hogy mindenütt, ahol sok gyermek volt gyárakban, vagy ezek mellett otthonokban felhalmozva, ez mindig a legsúlyosabb visszaélésekre vezetett, míg az állam erélyesen közbe nem lépett. Mi is csatlakozunk Bezerédj Pálnak úgy iparunk, mint az otthonbeli gyermekek törvényes védelme érdekében irt szavaihoz, amely védelem — a jelentés hangjából ítélve — nagyon sürgősnek látszik.

H I R E K.

Áthelyezés. Avar Gyula polg. isk. tanár saját kérelmére a kispesti polg. iskolához helyezettett át. Távozásával az ujvidéki polg. iskola jelentékeny erőt veszít.

Fényes esküvő ment végbe e hó 20-án, midőn Dr. Zoltán Jenő Budapestről és Frank Ella, Frank Lipót nagyvállalkozó és neje

kedves és szeretetreméltó leánya esküdtek egymásnak örök hűséget. A nászmenet hosszú kocsisorban — a menyasszony és vőlegény kocsija pompás virágdiszben — 11 órakor vonult az izr. templomba, mely zsufolásig telt meg közönséggel, ahol Dr. Pap Ignác főrabbi lendületteltjes szép beszéd közben eskette meg az ifju jegyeseket. A násznagyti tisztet Dr. Vajna Ármin budapesti orvos és Dr. Leitner Benő hitközségi elnök teljesítették. Az Erzsébet szállóban tartott fényes esküvői lakoma után az ifju házaspár a d. u. gyorsvonattal nászútra indult.

A verseci „Szerb Szokol“ Ujvidéken. Vasárnap, július 27-én az idei sportévad legnagyobb szenzációja lesz, amikor a legkitünőbb játékosokból álló és messze vidéken kitünő hirnevű verseci Szerb Szokol az U.T.K. I. csapatával fog mérkőzni, mely iránt városzerte óriási érdeklődés mutatkozik. Az U.T.K. leg-erősebb csapatát állítja ki, mely minden igyekezettel azon lesz, hogy a piroszöldek győzelmét biztosítsa. A Szerb Szokol vasárnap d. u. 2 ó. 44 perckor érkezik vonaton Ujvidékre. Fogadásukra az U.T.K. nagy előkészületet tett.

Köszönet és felülfizetések. A Gyermekbarátok Egylete által e hó 13-án rendezett népiünnepély 1103 k. tiszta jövedelmet hozott. Hogy ezen humánus egyület, az eléggé kedvezőtlen időjárás dacára is ily eredményt ért el, ezt köszönheti Ujvidék és sok más város áldozatkész közönségének, mely nemcsak az alább felsorolt felülfizetések, hanem 1760 drb. tombola tárgynak ingyenes átengedése által ezen sikert lehetővé tette. Köszönheti még a rendezésben közreműködő hölgyeknek, a dalgyleteknek, nevezetesen a „Magyar Daloskör“, „Neven“, „Frohsinn“, a „Szerb földmivelők dalgylete“ és a „Harsona“ szíves fellépésének, továbbá Beck József úrnak, ki az összes ács-munkákat ingyen végezte és Winkle István úrnak, ki a zene részére egy hordó sörrel hozzájárult. Ugy ezeknek, mint a következőkben felsorolt jószívű felülfizetőknek, valamint a tombolatárgyak ajándékozónak a felöltözötendő szegény gyermekek nevében ez uton is hálás köszönetét fejezi ki az egyület. Felülfizettek: A. Vesten, Cilly, Weisz Ignác (Trieszt), Ujvidéki Takarékpénztár 20—20 k. Matkovits Béla, Dr. Szlezák Lajos, Központi Hitelintézet, Ujvidéki Magyar Előlegezési egyület, Brunner Ede, Vollrath (Herzogneburg), Vasárúgyár (Sopron), Ecsetgyár (Linz), Frank H. fiai (Budapest), K. Falkenburg 10—10 k. Fáth Ferenc 6 k. Dr. Ámon Pál. Ujvidéki Magyar Kaszinó, Farkas Lajos, Kesmer és Társa (Prága), Első Magyar Általános Biztosító Társaság, Dungserszky, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár, F. F. Brüll, Ujvidéki Villamos Részvénytársaság, Grossinger János, Wagner Lajos, Fischer József, Dietzgen I. fiai, Niedermayer Gyula, Ratarska Pevacska Društvo, Aschenbrenner, Ujvidéki Ártézi fürdő, Drozdik József, Zsófia gözmalom, Störtz Mihály, Hufnagel Fabrik (Saáz), Wüster & Comp., Pecher (Wien), Keleti és Murányi, Stiasny Testvérek, Hoffman József, Hacker és Társa (Trieszt), Bihar Szilárdi, Skord J. 5—5 k. Dr. Wagner Károly, Dr. Wilt Vilmos, Ognyanovits, özv. Maina 4—4 korona. (Folyt. köv.)

Az U.T.K. sportszenzációja foglalkoztatja most Ujvidék sportérdeklő közönségét. Az U.T.K. vasárnap, e hó 20-án ugyanis a vidéki sportegyletekben páratlanul álló ese-

ményben rész-
négy teljes
rendezett izg
U.T.K. I.
csapat 3:1 a
U.T.K. I. B.
old boy cs
ifjusági csap
óriási közö
zés az első
mely futva r
dóbe, de
jobban, mi
pályára tód
szerencsége,
de a közö
önfeláldozás

Halá
g. kel. sze
ahol a ha
meghalt.

Elha
e hó 20-ra
estélyét a r
nap, jul. 27

Ara
bitása. A
Budapestr
érkezett leg
us hó 27-
szabadság
tartozik be
rendelete p
sereg és h
talmazást
munkálatol
badságot t
igénybe v
sürgönybe

A M
borban
roly elnö
Védő Eg
sok szeri
zetes ki
Egyesület
és fémipá
ipar, fa
ruggyanta
zési és
soksoros
Steiner
azon cél
nak és
azokat a
nök bem
galomban
szobroka
és a tag
mert az
tandó E
Elnök el
latat f. é
mére elő
c. darab
jövedelm
szönetet
Lajos ü
Budape
kizárólag
Jovánov
indokolá
nézve a
let kéret
hogy a
is szere

ményben részesítette közönségünket, amennyiben négy teljes saját csapatát állította ki és velük rendezett izgalmas lefolyású két mérkőzést. Az U.T.K. I.—U.T.K. ifjúsági mérkőzése az első csapat 3:1 arányú győzelmével végződött. Az U.T.K. I. B. 2:1 arányban győzte le az U.T.K. old boy csapatot. Feltűnést keltett az U.T.K. ifjúsági csapatának kitűnő játéka. A mérkőzést óriási közönség nézte meg, de a zuhogó esőzés az első félidőben megzavarta a közönséget, mely futva menekült a szomszédos városi fürdőbe, de az érdeklődést mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az eső elálltával újra a pályára tódult, de ekkor sem volt nagyobb szerencséje, mert az eső csak nem állt meg, de a közönség dicséretes sportszeretettel és önfeláldozással mingyégig kitartott.

Halálozás. Dr. Petrovits Boskó újvidéki g. kel. szerb főgimnáziumi tanár Úszkúbben, ahol a hadjárat alkalmából járt, kolerában meghalt.

Elhalasztott dalestely. A Frohsinn e hó 20-ra hirdett II. alapszabályszerű dalestelyét a rossz időjárás, eső miatt, jövő vasárnap, jul. 27-re halasztotta.

Aratási szabadság meghosszabbítása. A cs. és kir. 6. gyalogezred részéről Budapestről és Újvidékről aratási szabadságra érkezett legénységnek szabadsága folyó évi július hó 27-ig meghosszabbított; ennél fogva a szabadságon levő legénység csak f. hó 27-én tartozik bevonulni. A belügyminister legújabb rendelete pedig arról értesít, hogy a közös hadsereg és honvédség csapatparancsnokai felhatalmazást nyertek, hogy ott, ahol az aratási munkálatokat esőzés akadályozta, az aratási szabadságot 8—14 nappal meghosszabbítsák; aki igénybe venni óhajta, forduljon levélben vagy sürgönyben a csapatparancsnoksághoz.

A Magyar Védő Egyesület Zomborban e hó 18-án ülést tartott. Vértesi Károly elnök előadja, hogy a budapesti Magyar Védő Egyesület a hazai ipari beszerzési források szerinti szétválasztott címjegyzésének a füzetes kiadásából 150 darabot bocsátott az Egyesület rendelkezésére, nevezetesen a vas- és fémipar, gépgyártás, kő, föld, agyag és üvegipar, fa és csontipar, bőr, viaszos vászon, ruggyanta, fonó és szövőipar, ruházati, élelmiszeri és élvezeti ipar, vegyszeti, papiros és sokszorosító iparról. A választmány a füzeteket Steiner Lajos ügyvezető igazgatónak adta ki azon célból, hogy azokat a helybeli iparosoknak és kereskedőknek ingyen ossza ki, hogy azokat a hazai iparcikkek tartására kérje fel. Elnök bemutatja Schön Adolf zombori cég által forgalomba hozott hazai gyártmányú Erzsébet-faszobrokat s azok használatát a választmányának és a tagoknak annál inkább figyelmébe ajánlja, mert az eladási ár 10°/_o-a a Zomborban felállítandó Erzsébet szobor alapja javára van adva. Elnök előadja, hogy a helybeli Aréna mozi vállalat f. é. április 8-án a Védő Egyesület kérelmére előadta Dobiecki Sándornak „Nem adózik” c. darabját, mely az egyesületnek 30 koronát jövedelmezett. A választmány a vállalatnak köszönetet mond hazafias cselekedeteért. Steiner Lajos ügyvezető igazgatónak indítványa egy Budapestben felállítandó országos szövetkezeti, kizárólagosan magyar áruház létesítése tárgyában, Jovánovits József dr. és Lombos Alfréd bővebb indokolása után elfogadtatott s annak kivételére nézve a budapesti központi magyar Védő egyesület kéretett fel, Vértesi Károly elnök pedig arra, hogy a budapesti egyesületi igazgató tanácsban is szerezzon híveket az eszmének.

A bajai ovodák államosítása. Baja városi tanácsa legutóbbi üléséből kifolyólag felterjesztést tett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez oly irányban, hogy az állam vegye át az összes ovodákat lehetőleg már f. é. szeptemberben.

Alapítvány az 50-ik érettségi emlékére. A szabadkai közs. főgimnáziumban, annak fenállása óta, a most befejezett tanév végén tartatott meg az ötvenedik érettségi vizsgálat. Ennek emlékére a most érettségizett ifjak 1300 kor. alapítványt tettek Szabadka városnál azzal, hogy kamatai minden évben, legalább jó eredménnyel érettségiző szegénysorsú tanuló jutalmazására fordíttassanak.

Az újvidéki—palánkai villamos. A kereskedelemügyi miniszter a Magyar bank és kereskedelmi rtanak Újvidék város valamely alkalmas pontjából kiindulóló Ófutak, Ujfutak, Begecs, Dunagálos, Dunacséb, Ópalánka és Palánka községek érintésével, Ujpalánka község egy alkalmas pontjáig vezetendő keskeny nyomtávú saját üzemű villamos h. é. vasutvonatra kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejáratától számítandó további 1 év tartamára meghosszabbította.

Dupla élvezetté válik szabadsága, ha elutazása előtt cipőire „Berson” gummisarkokat tétet. Az Uj Berson gummisarok arany dobozban: kényelmes, elegáns, ruganyos, tartós. Cipésztől kifejezetten „Berson”-t kérjen, ha jól akar járni.

Anna-bál Palicson. Palics kies fürdő igazgatósága a szépművészeti és vigalmi alap javára e hó 26-án, a vígadóépület összes helyiségeiben Anna-bált rendez. A zenét a 86. sz. gyalogezred és Bodrics Miska zenekara szolgáltatják.

Iparostanoncok otthona Budapest. Az „Iparos és kereskedőtanoncotthonok országos egyesülete” Budapestben iparostanonc-otthonot létesített azon célból, hogy a vidéki szülők fővárosba szerződött fiainak teljes ellátást nyújtson, amely ételmezés, mosás, lakás, egészségügyi ápolás stb.-ből áll. A tanonc-otthon a szülők beadott fiát elsőrendű fővárosi munkaadókhoz szerződött tanonccul s felügyel, hogy azok szakmájuk gyakorlati és elméleti részében teljes kiképzést nyerjenek. A tanonc otthonba felvétetnek 13. életévüket betöltött, egészséges, erős fiúk, a kik legalább hat elemi vagy középiskola két osztályát végezték és akik a fémiparos mesterségre (gép- és műlakatos, vas- és fémesztergályos, vas és fémöntő, szerszám- és kazánkovács, mű- és bronzöntő, bádogos, minta-asztalos és mázó stb.) szándékoznak lépni. A fölvetett fiúk után tartásdíjat a szülők nem fizetnek, eilenben ruházatukról egyelőre a szülők vagy gyámok tartoznak gondoskodni. Jelentkezni vagy érdeklődni az Iparos tanonc-otthon igazgatóságánál (Budapest, VI, Huba-utca 10.) lehet.

Oroszországba szökött. Delia Benő gépbizományos néhány nap előtt eltűnt Zomborból. Mint a rendőrség megállapította, Oroszországba szökött, de 60.000 korona adósságot hagyott hátra.

Hatóság elleni erőszakkal vádolt Zerémszki Milán turjai lakost az újvidéki kir. törvényszék 8 napi fogházra ítélte, mert 1912. jul. 29-én a turjai közs. rendőr kezéből a lovát ki akarta szabadítani és a kötőfékkal ütögette a rendőrt. Zerémszki lova a vasúti pályatesten találtatott s a rendőr a község házára akarta a lovat vezetni és ekkor támadt a perpatvar.

Közgazdaság.

A csillagfürtmag nyári vetése.

Talajunk termőképessége legelső sorban annak trágyázottságától függ. Nem lehet a talajnak annyi trágyát adni, amennyit az nagyobb termékkel meg-hálálni képes ne volna s azok az országok, azok a vidékek érik el a legnagyobb terméseket, amelyek a legbővebben képesek a talajt táplálni. S ha a magyarországi termések alacsonyok, kicsinyek, annak egyedüli oka az, hogy talajunkat nem trágyázzuk elég jól, nincs elég istálló trágyánk, a műtrágyák használatával pedig nem tudunk megbarátkozni.

A műtrágyákkal különben nem is lehet minden tekintetben pótolni és helyettesíteni az istálló trágyát, de igen célszerűen lehet pótolni zöldtrágyák segítségével, amelyek termelése különösen homok vidékeken kitűnőnek bizonyult. Zöldtrágyául mindazon növényeket lehet termesztetni, amelyek mint pillangós virágok ismeretesek, de ezek közül is legjobb a csillagfürt. Ha a csillagfürtöt virágzása teljében alászántjuk s ezen kívül a talajnak kat. holdanként 200 kg. káliszuperfoszfátot is adunk, akkor jobban megtrágyáztuk azt a talajt, mintha 200 méterháza istálló trágyát hordtunk volna rá.

Ott, ahol nem tartanak ugart, leg-gazdaságosabb a csillagfürtmagot július vagy augusztus hó folyamán elvenni olyan módon, hogy aratás után a tarlót azonnal igen c-ekélyen alászántjuk s a csillagfürtmagot szántás és boronálás után vetőgéppel elvetjük, vagy ha kézzel akarjuk elszórni, akkor szántás előtt vetjük el a tarlóra a magot.

Az elvetett mag csírázása és fejlődése most már attól függ, hogy mennyi esőt kap a növény. Egyelőre minden esetre lassan fog fejlődni, későbbben azonban rohamosabb fejlődésnek indul és október elején virágozni is kezd. Ilyen virágzó állapotban hagyjuk meg november közepéig vagy végéig, a mikor az egészet alászántjuk. Ez által nemcsak sok humuszt viszünk a talajba, de a levegőből lekötött jelentékeny mennyiségű nitrogént is, a mely mellett csak káliszuperfoszfáttal kell a talaj káli és foszfor szükségletét fedezni.

Olyan gazdaságokban, ahol nincsen elegendő istálló trágya, a fent leírt módon teljes mértékben pótolható az istálló trágya hiánya és rendkívüli módon fokozható a termés nagysága.

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**

Laptulajdonos az újvidéki függetlenségi és 48-as párt.

Eladó telek.

A Magyar-utca 94. számú, 1233 □-öl kiterjedésű üres házhely egészben, vagy parcellánként is, szabad kézből eladó. — Bővebbet az örmény plebánián Kossuth Lajos-utca 45. szám.

PILSENI URQUELL (ősforrás)

A világnak ez a leghíresebb söre nagy palackokban, naponkint frissen töltve, á 40 fill. sörraktárban (Uzspenszka-utca 5.) kapható.

Pilseni Urquell poharaként Ujvidéken csakis Obernik József pilseni sörcsarnokában és Zurkovic György „Fehér hajó” vendéglőjében mérnek. Palackokban kapható ELITE kávéházban és Kuborczy M. cukrászdájában. Péterváradon csak Helleis Józsefnél kapható Urquell.

Mélykút-vizből készült müjeget is igen olcsó áron naponkint házhöz szállítok.

BAUER GYULA. sörnagykereskedése és jéggyára.

3969/1913. szám.

Hirdetmény.

A „Ferencz-csatorna r.-t.” alulirt mérnöki hivatala ezennel közhírré teszi, hogy 1913. évi július hó 27-én, d. e. 10 órákor a társulat partéri helyiségében **Petróczon**, a partórház felett jobboldalt fekvő

mészégető és lakház

nyilvános versenytárgyalás útján bérbe fog adatni.

Ezen hirdetmény útján felhivatnak mindazok, a kik ezen bérlet elnyerése végett ajánlatot tenni szándékoznak, hogy a fentebb kitézött napon és helyen személyesen, vagy kellőleg igazolt meghatalmazottjuk útján jelenjenek meg s ajánlatukat akár szóbelileg, akár írásbelileg nyújtsák be.

A versenytárgyalási feltételek, nemkülönben a szerződés mellett megkövetendő haszonbérletre vonatkozó feltételek a társulat mérnöki hivatalánál (Zombor, Flórián-utca 10. szám) az érdeklődők által betekinthetők.

Zombor, 1913. július hó 14-én.

A mérnöki hivatal főnöke:

JOLÁNKAI s. k.
főmérnök.

3397. tkv. 1913. szám.

Arverési hirdetmény.

Steiner H. fia végrehajthatónak Hajtmann János végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 755 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi december hó 24. től járó 6% kamatai, 90 kor. fill. perbeli végrehajtási, már megállapított, valamint jelenlegi 26 kor. 30 f. és a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t. c. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő, a temerini 363. számú betétben A. I. 1—3 sor. 397/1, 398/1, 399. hrsz. Hajtmann János tulajdonául felvett jószágostre 1953 kor.-ban megállapított kikiáltási árban elrendeltek.

Ezen árverés megtartására határidőül 1913. évi július hó 26-iki napjának d. u. 3 órája Temerin községházához tüzetik ki.

1. Ezen árverésen a fent körülirt ingatlanok a kikiáltási ár 2/3 alul eladatni nem fognak.

2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsártnak 10% át, vagyis 195 kor. 30 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidék, 1913. évi április hó 16-án.

Vékey s. k.
kir. törvényszéki bír.

1186. szám.

1913. végh.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. törvényszéknek 1913. évi 10067. számú végzése következtében Dr. Krno Milos ujvidéki ügyvéd által képviselt Szurducski Milos javára 6000 k. s jár. erejéig 1913. évi június hó 13-án fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1250 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, szőnyegek nyilvános árveresen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró 1913-ik évi V. 1235. számú végzése folytán 6000 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi március hó 2. napjától járó 6% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 402 korona 42 fillér biróilag már megállapított költségek erejéig egy dr. Lustig Nándor ügyvéd által képv. Weinfeld Fülöp József 360 kor. és jár. követelése erejéig Ujvidéken, Temerini-utca 7. sz. a. leendő megtartására 1913. évi július hó 31-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Ujvidék, 1913. évi július hó 26-án.

Horváth,
kir. bir. végrehajtó.

1205. sz. 1913. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírósnak 1913. évi Sp. II. 427. számú végzése következtében Dr. Báics Lázár ujvidéki ügyvéd által képviselt Czidlik Ferenc javára 70 k. s jár. erejéig 1913. évi június hó 17-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján foglalt és 700 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: egy márvány síremlék nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró 1913-ik évi V. 1267. számú végzése folytán 70 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi december hó 12. napjától járó 5% kamatai, eddig összesen 38 kor. 30 fillérben biróilag már megállapított költségek erejéig, Ujvidéken Duna-u. 8. sz. a. leendő megtartására 1913. aug. hó 1. napjának d. e. 10 órája határidőül kitéze ik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Ujvidéken, 1913. évi július hó 13-án.

Horváth
kir. bir. végrehajtó.

Gutenbergnyomda

készít mindennemű nyomtatványokat,
izléses kivitelben jutányos ár mellett.

Telefon 122. Telefon 122.

Nyomatott »Gutenbergnyomda« Ujvidék.

20767. szám. kig. 1913.

Versenytárgyalási hirdetmény!

Ujvidék szab. kir. város tanácsa a limánon lévő gazdasági telepen létesítendő istálló és felügyelői lak

összes munkálatai

biztosítása céljából zárt írásbeli versenytárgyalást hirdet.

1) A versenytárgyalásban részt vehet minden magyar honos iparos, kinek a verseny tárgyát képező munkálatnak végzésére törvényes képesítése van.

2) Azok a pályázók, akik a városi tanácscsal üzleti összeköttetésben még nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat a vállalatnak telepe vagy lakása szerint illetékes keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni.

3) A munkák elnyerői az 1907. évi III. t.-c. 13. és 14. §-aiban foglaltakat megtartani kötelesek.

4) A versenyben résztvenni kívánókat felhívjuk, hogy szabályszerűen kiállított „Ujvidék szab. kir. város tanácsának Ajánlat az ujvidéki városi gazdasági telepen létesítendő istálló, felügyelői lak, mentő és tüzoltó helyiség építésére” feliratu, sértetlen borítékba helyezett, pecséttel lezárt és 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat legkésőbb 1913. évi augusztus hó 9. napján d. e. 10 óráig a város polgármesterénél (Városház I. em. 24. sz.) naponkint a hivatalos órák alatt adják be.

5) Ajánlat csakis eredeti ajánlati úrlapon tehető.

6) Ajánlattevők tartoznak legkésőbb 1913. évi *augusztus hó 8. napjának* déli 12 óráig bánatpénz gyanánt az ajánlati végösszeg 5%-át készpénz vagy óvadékképes értékpapírokban, a városi pénztárnál elismervény ellenében letétbe helyezni. A letett bánatpénzről szóló letéti elismervény az ajánlathoz csatolandó.

7) A felsorolt kellekekkel nem bíró, vagy későn érkező ajánlatok tárgyalás alá nem vétetnek.

8) Ajánlat csak az összmunkára tehető.

9) Megjegyeztetik, hogy vállalkozónak feltétlen kötelezettséget kell vállalni arra, hogy a munkát a megbízástól számított 8 napon belül megkezdik és azt két hónap alatt befejezik.

10) Ajánlatok a városi tanács 1913. évi augusztus hó 9. napján d. e. 10 órákor nyilvános ülésén fognak felbontani.

11) Az ajánlatok feletti döntésig, az az ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, ajánlata alapján végleges kötelezettségben marad.

12) A város fentartja azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok fölött szabadon választhasson, vagy hogy esetleg egyiket se fogadja el.

13) A versenytárgyalási hirdetmény, az „Általános feltételek”, a tervrajzok a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt (8-11-ig) megtekinthetők. Ajánlati úrlapok díjmentesen beszerezhetők.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa, 1913. évi július hó 12-én.

Dr. Demetrovits Vladimir
kir. tanácsos, polgármester.